

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR SUBORDINATE SERVICES OF CO-OPERATIVE DEPARTMENT

Saturday, 25th September 2021

(Time : 10.30 a.m. to 1.30 p.m.)

(Maximum Marks - 100)

CO-OPERATION AND CO-OPERATIVE LAWS – PAPER - I

(Version - English and Marathi) (With Books)

- N. B. :** (1) Attempt in all 6 (Six) questions. Question No. 1 is compulsory.
(2) Attempt 4 (Four) questions from Part - I and 2 (Two) questions from Part - II.
(3) Marks for the question are indicated against each question.
(4) English version will be considered as authentic.

PART - I

1. (A) Match the following. (Any Five) 10
(1) Section 12	(a) Expulsion of Members
(2) Section 17	(b) Classification of Societies
(3) Section 24 (A)	(c) Rights and duties of Member
(4) Section 35	(d) Appeal
(5) Section 26	(e) Amalgamation, transfer, division or conversion of societies
(6) Section 50	(f) Power to inspect working of society
(7) Section 89 (A)	(g) Co-operative education and training to Members, etc.
(8) Section 152	(h) Direct partnership of State Government in Societies.
- (B) Fill in the blanks. (Any Five) 10
- (1) "....." means the amount paid, out of the profits of Society, to a member in proportion to the shares held by him.
- (2) "....." includes a school board and an Agricultural Produce Market Committee constituted by or under any law for the time being in force.
- (3) "....." means a member who participates in the affairs of the society and utilises the minimum level of services or products of that society as may be specified in the bye-laws.
- (4) Power to direct amendment of bye-laws is specified under Section of the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.

(2)

(5) As per Section 73-1D of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960
can be moved against Officers of Societies.

(6) The Registrar may on an application of members of the Society shall hold
inquiry under Section 83 of the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.

2. Write short notes on. (Any Four) 16
- (1) District Central Co-operative Bank
 - (2) Joint member and Associate member
 - (3) Expert Director and Executive Director
 - (4) Annual General Meeting
 - (5) Section 25 - Cessation of Membership
3. Explain in detail about the State Co-operative Election Authority. (Section 73 CB) 16
4. (a) Explain about the deemed member of Section 22 (2) of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960. 8
- (b) Power to inspect working of Society under Section 89 (A) of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960. 8
5. Explain in detail about the open membership as per Section 23 of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960. 16
6. Explain in detail about Inquiry by Registrar under Section 83 of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960. 16

PART - II

7. Write down in details about the function of Agricultural Produce Market Committee. 16
8. Write short notes on. (Any Four) 16
- (1) Application to issue Money Lending Licence.
 - (2) Money Lending Licence fee and Money Lenders Inspection fee.
 - (3) Establishment of Maharashtra State Marketing Board.
 - (4) Co-operative Consumer Society.
 - (5) Direct Marketing Licence.
9. Write in brief. 16
- (1) Power of Registrar of Money Lenders and District Deputy Registrar under the Maharashtra Money Lending Act, 2014.
 - (2) Power of Liquidator.

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : (१) एकूण ६ प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. प्रश्न क्रमांक १ अनिवार्य आहे.
 (२) भाग - १ मधून चार व भाग - २ मधून दोन प्रश्न सोडवावेत.
 (३) प्रत्येक प्रश्नासमोर त्यांची गुणसंख्या दर्शविण्यात आलेली आहे.
 (४) इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अधिकृत मानण्यात येईल.

भाग - १

१. (अ) जोड्या लावा. (कोणत्याही पाच)

(१०)

(१) कलम १२	(अ) सदस्यांना काढून टाकणे
(२) कलम १७	(ब) संस्थांचे वर्गीकरण
(३) कलम २४ (अ)	(क) सभासदांचे हक्क व कर्तव्ये
(४) कलम ३५	(ड) अपिल
(५) कलम २६	(ई) संस्थांचे एकत्रीकरण, हस्तांतरण विभागणी किंवा रूपांतर
(६) कलम ५०	(फ) संस्थेच्या कामकाजाचे निरीक्षण करण्याचा अधिकार
(७) कलम ८९ (अ)	(ग) सदस्य इत्यादींना सहकार शिक्षण व प्रशिक्षण देणे
(८) कलम १५२	(ह) राज्य शासनाची संस्थांमध्ये प्रत्यक्ष भागीदारी

(ब) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच)

(१०)

- (१) संस्थेस झालेल्या नफ्यामधून सदस्यास, त्याने धारण केलेल्या भागाच्या प्रमाणात दिलेली रक्कम म्हणजे
- (२) “ ” या संज्ञेत, शाळा मंडळाचा आणि त्या त्या वेळी अमलात असलेल्या कोणत्याही कायद्याद्वारे किंवा तदन्वये प्रस्थापित करण्यात आलेल्या कृषि उत्पन्न बाजार समितीचा अंतर्भाव होतो.
- (३) “ ” याचा अर्थ, जो संस्थेच्या कारभारात भाग घेतो आणि उपविधीमध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात येतील अशा संस्थेच्या सेवांचा किंवा साधनांचा किमान मर्यादेत वापर करतो असा सदस्य.
- (४) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम अन्वये उपविधीत सुधारणा करण्याबाबत निर्देश देण्याचा अधिकार.
- (५) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम ७३-१ ड नुसार संस्थाच्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध दाखल करण्याची तरतूद उपलब्ध आहे.
- (६) निबंधकास संस्थेच्या सदस्यांनी केलेल्या अर्जावरून महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम ८३ अन्वये चौकशी करता येईल.

२. संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) (१६)
- (१) जिल्हा मध्यवर्ती बँका
 - (२) सहसदस्य आणि सहयोगी सदस्य
 - (३) तज्ज्ञ संचालक आणि कार्यलक्षी संचालक
 - (४) वार्षिक सर्वसाधारण सभा
 - (५) कलम २५ - सदस्यत्व बंद होणे
३. राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण (कलम ७३ क ब) याबाबत सविस्तर माहिती लिहा. (१६)
४. (अ) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम २२ (२) मानीव सदस्याबाबत सविस्तर लिहा. (८)
- (ब) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम ८९ (ए) संस्थेच्या दप्तर तपासणीचा अधिकार. (८)
५. महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम २३ सदस्यत्व खुले बाबत सविस्तर लिहा. (१६)
६. महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम ८३ अन्वये निबंधकाने चौकशी करणेबाबत सविस्तर लिहा. (१६)

भाग - २

७. कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे कार्य कसे चालते याबाबत सविस्तर विशद करा. (१६)
८. संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) (१६)
- (१) सावकारी अनुज्ञप्तीसाठी करावयाचा अर्ज
 - (२) सावकारी परवाना फी आणि सावकारी तपासणी फी
 - (३) महाराष्ट्र राज्य कृषी विपणन मंडळाची स्थापना
 - (४) ग्राहक सहकारी संस्था
 - (५) थेट परवाना
९. थोडक्यात नमूद करा. (१६)
- (१) महाराष्ट्र सावकारी (नियमन) अधिनियम, २०१४ अन्वये सावकारांचे निबंधक तथा जिल्हा निबंधक यांचे अधिकार.
 - (२) परिसमापकाचे अधिकार.